

حقوق املاک، اسناد و ثبت

د. نظم حقوقی کانونی

مبتنی بر آخرین تحولات علمی، قانونی، قضایی و کاربردی

سید صالح احمدی

عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام / Iran, Laws, etc.
عنوان و نام پدیدآور	: حقوق املاک، استناد و ثبت در نظام حقوقی کشور / سعید صالح احمدی. ۱۳۶۴
مشخصات نشر	: تهران؛ کتاب آوا. ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	: ۹۶۱ ص.
شابک	: ۳-۷۱۶-۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	:
موضوع	: املاک (حقوق) -- ایران Estates (Law) -- Iran
موضوع	: ثبت -- ایران Recording and registration -- Iran
رده‌بندی کنگره	: ۵۶KMH
رده‌بندی دیوبی	: ۵۵-۴۲۸/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۰۱۱۳۸۸

حقوق املاک، استناد و ثبت در نظام حقوقی کشور

مؤلف:	سعید صالح احمدی
ناشر:	کتاب آوا
نوبت چاپ:	۱۴۰۱
شماره گان:	۲۰۰
قیمت:	۳۵۰.۰۰۰ تومان
شابک:	۳-۷۱۶-۳۴۶-۶۰۰-۹۷۸

نشانی دفتر مرکزی: تهران - خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فوروردین، بین بست حقیقت - پلاک ۴ - واحد ۴
شماره تماس: ۶۶۴۶۷۱۵۰

نشانی مرکز پخش: تهران ، خیابان انقلاب ، خیابان فخر رازی ، تقاطع زاندارمری پلاک ۱/۷۱
شماره های تماس: ۶۶۹۷۴۶۴۵ - ۶۶۹۷۴۱۳۰ - ۶۶۹۷۴۱۰۰ - ۶۶۴۰۷۹۹۳ - ۶۶۴۱۶۰۰

www.avabook.com

Email: avabook_kazemi@yahoo.com

هرگونه تکثیر این اثر از طریق ارسال یا بارگذاری فایل الکترونیکی، یا جاپ و نشر کاغذی
آن بدون مجوز ناشر، به هر شکل، اعم از فایل سی دی، افست، رسیوگراف فتوکپی، زیراکس
یا وسائل مشابه، به صورت متن کامل یا صفحه ای از آن، تحت هر نام اعم از کتاب، راهنمای
جزوه، یا وسیله کمک آموزشی، در فضای واقعی یا مجازی، و همچنین توزیع، فروش، عرضه
با ارسال اینترنتی که بدون مجوز ناشر تولید شده، موجب پیگرد قانونی است.

مقدمه

- ۱- اشخاص و هر آنچه که دارای موجودیت حقوقی و هویت قانونی است، دارای حقوق و تکالیفی هستند که به طور معمول، وقتی ثبت می‌شوند، اجرای آن حقوق و تکالیف، در مسیر حقوقی خود قرار خواهد گرفت.
- ۲- وقتی از «حقوق ثبت» صحبت می‌کنیم، هر چند اعم از حقوق ثبت احوال و حقوق ثبت اسناد و املاک است، اما آنچه نخست از آن به اذهان متبار می‌شود، حقوق اخیر است. این متبار، ریشه در این دارد که ما در زندگی فردی و اجتماعی، چون احوال شخصی و حقوق ناشی از آن را جزء حقوق بنیادین، اساسی و به طور معمول، ثبیت یافته و مربوط به هویت مسلم و مسجل خود می‌دانیم که کمتر مورد تعرّض قرار می‌کشد. پنهان نگران آن حقوق نیستیم. اما در مورد حقوق ثبت اسناد و املاک، چون به ویژه در حقوق مرتبط با حقوق مالی و اقتصادی، بیم تعرّض و تضییع حقوق انسان‌ها در این حوزه، بیشتر می‌رود، ذهن همواره در گیر و نگران اضطراب‌های این قبیل موضوعات است. این انسان همواره نگران چیزهایی است که کسب و حفظ آنها سهل نیست.
- ۳- در این سال‌ها که برخی از همکاران سابق و دوستان (برخی از سرداران، کارشناسان رسمی دادگستری، قضات، وکلا و کارمندان ثبتی) را زیارت نمودم، از روی محبت، به واسطه شناخت قبلی، بارها از بندۀ خواستند به واسطه اینکه تقریباً تمام عمر خود در رشته حقوق (حتی پیش از ورود به دوره دانشجویی و بعدها به واسطه اندک مسؤولیت شغلی) را صرف انجام امور عملی حقوق ثبت نموده‌ام، کتابی متنضم اندک تجربیات عملی و تجربی در حوزه حقوق ثبت مورد نگارش و تحقیق قرار دهم که حتی تصور آن نیز، وحشتاک بود؛ زیرا این بخش از حقوق، در بالاترین کیفیت ممکن، واجد جنبه‌های تجربی و کاربردی است و نباید به صرف آنچه در کتابهای علمی و قانونی آمده یا حتی آنچه در راهروهای ادارات ثبت و مأموریت‌های سازمانی هنگام بازدید از املاک و اراضی به دست

آمده، بسنده کنیم. حقوق ثبت، دنیایی از قوانین، مقررات و مسائل علمی، تجربی و کاربردی است که حتی بزرگترین شخصیت‌های علمی و تجربی حقوق ثبت نیز نمی‌توانند ادعای عالم بودن در این حوزه کنند. شخصی می‌تواند در این حوزه، اندکی سخن برای گفتن داشته باشد که همواره مشتاق فراگیری مستمر باشد و هرگز خود را مستغنى و بی نیاز از یادگیری، آموزش، تحقیق، نگارش و اندیشه در این حوزه نداند و با یک روابط عمومی گستردۀ، طریف ترین نکات کاربردی و علمی در این خصوص را از اهل علم و فن جویا شود. حقوق ثبت کارآمد و پویا، آمیخته‌ای از علم، تجربه، اندیشه و تحقیق است که از آموزش آن نیز نباید غافل شد؛ زیرا محیط‌های آموزشی در حقوق ثبت، به مثابه آزمایشگاه علمی است که با حضور در ادارات ثبت و دفاتر استناد رسمی می‌توان خود را در دریای بیکران آن غرق نمود. از این جهت است که همواره به دانشجویان حقوق توصیه نموده‌ام که در دوران دانشجویی، اگر شرایط فراهم بود، حتماً با پذیرش و کالت رسمی نزدیکان خود جهت انجام امور ثبتی آنها در ادارات ثبت، تجربه‌اندوختی کنند و تا حدی که ممکن آنها کاسته نمی‌شود، از مأموران رسمی، پرسش‌های طریف بپرسند تا بتوانند اندکی با حقوق ثبت آشنایی پیدا کنند چون مفاهیم متعالی در درس اختیاری و نک وحدتی حقوق ثبت در دانشگاه، منتظر آنها نخواهد بود و نهایتاً نیز با یک کتاب یا جزوی کم‌حجم، شاید انواع سند، آثار ثبت سند و تفسیر ماده ۲۲ قانون ثبت را فرا بگیرند در حالیکه علاوه بر حقوق احوال شخصیه (درووس حقوق مدنی ۱، ۵، ۸)، حقوق ثبت را در حقوق استناد، حقوق املاک و حقوق اجرایی را باید حداقل در ۳ درس مجموعاً ۸ واحدی در دانشگاه فرا گرفت تا بتوان برای نقش‌های پیش‌رو در جامعه، آماده شد.

۴- در این کتاب که با وجود تمامی اهتمام برای مختصر بودن آن، در نخستین ویرایش، حدود ۷۰۰ صفحه در قطع رقعی گردید، برخی از قوانین و مقررات حقوق ثبت در ۳ حوزه معنونه (حقوق استناد، حقوق املاک و حقوق اجرایی) را به روش «شرح ماده به ماده»، به بحث و گفت‌وگو گذاشته‌ایم و در انتشار مجموعه کتب حقوقی، همچنان به این روش تفسیر قانون، پاییند بوده‌ایم؛ اما نویسنده تعهد می‌دهد در آینده‌ای نجذان دور که برخی از برنامه‌های زندگی خصوصی، در یک مسیر مقبول و قابل دفاع قرار گرفت، حتماً یادداشت‌ها، لوایح

قضایی، تجربیات و ترفندهای کاربردی در حقوق ثبت که حاصل سالها تجربه شخصی است را برای علاقهمندان این حوزه، به رشته تحریر در آورده و برای اینکه در محضر استادان و همکاران ارجمند، اندکی درس پس دهد، فیش برداری‌های ذهنی و نگارشی خود را در اختیار همگان قرار دهد. بسیاری از آن مفاهیم، ساخته و پرداخته ذهن را قم این سطور است که در مقام چاره‌جویی و یا به تعبیر مرحوم استاد دکتر ناصر کاتوزیان، «برای اینکه سهمی در عدالت داشته باشیم» به ذهن نویسنده رسیده که در نوع خود، می‌تواند محل بحث و نقد قرار گیرد.

سعید صالح‌احمدی

۱۴۰۱/۰۷/۲۶

ساعت ۳:۳۵